

Meslek Karar? Verme Yetkinlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Meslek Karar? Verme Yetkinlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25976>

Özet

Meslek Karar? Verme Yetkinlik Ölçe?i (MKVYÖ), bireylerin meslek seçimi ve kariyer planlama süreçlerinde kendilerini ne kadar yetkin alg?lad?klar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Hasan Bozgeyikli tarafından 2004 y?l?nda geli?tirilen bu ölçek, kariyer geli?im psikolojisi alan?ndaki Sosyal Bili?sel Kariyer Kuram? çerçevesinde, bireylerin mesleki karar verme görevlerini ba?ar?yla yerine getirme yeterliliklerine olan inançlar?n? de?erlendirir. Ölçek, 3 ana alt boyuttan ve toplam 27 maddeden oluşmaktadır.

MKVYÖ, özellikle ergen ve genç yeti?kin popülasyonlarda mesleki rehberlik ve dan??manlık hizmetlerinin etkinli?ini art?rmak, karar verme süreçlerindeki öz yeterlilik düzeylerini tespit etmek için önemli bir tan? araç? olarak kullan?lmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Meslek Karar? Verme Yetkinli?i, Kariyer Geli?imi, Öz Yeterlilik, Psikometrik Ölçek, Kariyer Dan??manlı??, Hasan Bozgeyikli.

Yazarlar

Hasan Bozgeyikli

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin mesleki karar verme sürecinde kar??la?t?klar? görevleri ba?ar?yla tamamlama yeteneklerine dair sahip oldukları öznel inanç düzeylerini, yani meslek karar? verme yetkinliklerini (self-efficacy) belirlemektir. Bu yetkinlik alg?s?, bireyin kariyer hedeflerine ulaşma yolundaki motivasyonunu ve çabası?n? do?rudan etkilemektedir.

MKVYÖ, meslek dan??manları?n? ve ara?t?rmacıları?n, öğrencilerin hangi alanlarda (bilgi toplama, kendini de?erlendirme, planlama) deste?e ihtiyaç duydu?unu sistematik olarak tespit etmelerine olanak tan?r. Bu sayede, kariyer müdahaleleri daha hedefe yönelik ve etkili bir şekilde tasarlanabilir.

Yap? (Construct)

MKVYÖ'nün ölçtü?ü temel psikolojik yap?, bireyin kariyer karar? verme sürecinde gerekli olan davranışlar? ba?ar?lı bir şekilde gerçekle?tirebilece?ine dair inancı? ifade eden "Meslek Karar? Verme Yetkinli?i"dir. Bu yap?, üç temel alt boyut etraf?nda şekillenmiştir:

Bireysel ve Mesleki Özellikleri Do?ru Olarak De?erlendirme: Bireyin kendi yeteneklerini, ilgi

alanlar?n? ve de?erlerini do?ru bir ?ekilde analiz etme ve bu özelliklerini mesleklerin gereklilikleriyle ili?kilendirme becerisine olan inanc?.

Mesleklerle ?lgili Bilgi Toplayabilme: ?htiyaç duyulan mesleki bilgileri (e?itim yollar?, i? piyasas?, meslek görevleri) etkin bir ?ekilde arama, bulma ve de?erlendirme yetkinli?ine olan inanç.

Gerçekçi Plan Yapma: Elde edilen ki?isel ve mesleki bilgileri kullanarak somut, ula??abilir ve zaman çizelgeli kariyer hedefleri ve eylem planlar? olu?turma becerisine olan inanç.

Geçerlik

MKVYÖ'nün geçerlik çal??malar? kapsam?nda, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yapıy? temsil etme derecesini gösteren madde toplam korelasyonlar? incelenmi?tir. Bu analizler, maddelerin hem ait olduklar? alt ölçeklerle hem de ölçe?in bütünüyle anlaml? düzeyde ili?kili oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ölçe?in genelinde madde toplam korelasyonlar? **.45 ile .64** aras?nda da??lm??t?r. Alt ölçek baz?nda elde edilen korelasyon de?erleri ise ?u ?ekildedir:

Bireysel ve Mesleki Özellikleri Do?ru Olarak De?erlendirme: .54 ile .74

Mesleki Bilgi Toplama: .45 ile .66

Gerçekçi Plan Yapma: .44 ile .57

Bu bulgular, ölçek maddelerinin yüksek düzeyde iç tutarlıl??a sahip oldu?unu ve ölçülen yapın?n önemli bile?enlerine katkı sa?lad??n? göstererek, ölçe?in yapısal geçerlik kan?tlar?n? desteklemektedir.

Güvenirlik

MKVYÖ'nün güvenilirli?i, ölçe?in iç tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alpha) hesaplanarak test edilmi?tir. Elde edilen yüksek alfa katsayılar?, ölçe?in zaman içinde tutarlı sonuçlar verece?ini ve maddelerinin ayn? yapıy? ölçme konusunda yüksek bir uyum sergiledi?ini göstermektedir.

Tüm 27 maddelik ölçek için hesaplanan iç tutarlılık katsayıs? (Alpha) **.92** olarak belirlenmi?tir. Alt ölçeklere ait güvenilirlik katsayılar? ise ?öyledir:

Bireysel ve Mesleki Özellikleri Do?ru Olarak De?erlendirme (11 madde): Alpha = **.89**

Mesleki Bilgi Toplama (8 madde): Alpha = **.87**

Gerçekçi Plan Yapma (8 madde): Alpha = .81

Özellikle sosyal bilimler alan?nda .70 ve üzeri kabul edilebilir kabul edilirken, MKVYÖ'nün tüm alt boyutlar?nda ve genelinde .81 ile .92 aras?nda ç?kan bu de?erler, ölçe?in mükemmel derecede yüksek bir güvenirlik seviyesine sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

MKVYÖ, geli?tirme sürecinde yap?lan faktör analizleri sonucunda **3 alt boyutlu** bir yap?ya sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu faktörler, kariyer karar verme yetkinli?ini kapsayan temel teorik alanlar? temsil etmektedir. Ölçek, toplam 27 maddeden olu?ur ve bu maddeler, belirlenen üç faktöre e?it olmayan da??l?mlarla yerle?mi?tir.

Faktör 1: Bireysel ve Mesleki Özellikleri Do?ru Olarak De?erlendirme (11 madde)

Faktör 2: Mesleklerle ?lgili Bilgi Toplayabilme (8 madde)

Faktör 3: Gerçekçi Plan Yapma (8 madde)

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Öz Raporlama Ölçe?i)

Format: Çok Boyutlu Likert Tipi Ölçek

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçe?i (1=Kendime Hiç Güvenmiyorum - 5=Kendime Çok Güvenmiyorum)

Maddeler: 27 Madde

Alt Boyutlar: 3 Alt Boyut

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ve lise ö?rencileri (Kariyer karar? verme a?amas?ndaki bireyler)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik ve ?leri Ergenlik

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??mada üniversite ö?rencileri üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireylerden, belirtilen mesleki görevleri ne kadar ba?ar?!? bir ?ekilde yerine getirebileceklerine dair güven düzeylerini 1'den 5'e kadar i?aretlemeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Mesleki Öz Yeterlilik, Kariyer Planlama, Yetkinlik Alg?s?, Üniversite Ö?rencileri, Psikometrik Geli?tirme, Güvenirlik Katsay?s?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Hasan Bozgeyikli (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2004)

?zinler ve Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2004 y?l?nda yay?mlanm??t?. Ölçe?in ticari olmayan akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle orijinal makaleye at?f yap?lmas?n? gerektirir. Kullan?m izni için sorumlu yazar (Hasan Bozgeyikli) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Bozgeyikli, H. (2004). Meslek Karar? Verme Yetkinlik Ölçe?inin geli?tirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 221-234.

Makalenin akademik ba?lant?s? a?a??daki adresten görüntülenebilir: docs.google.com.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: meslek-karari-verme-yetkinlik-olcegi-toad.pdf

Meslek Karar? Verme Yetkinlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir ?ekilde de?iştirilmemelidir.

3 alt boyut ve 27 madde

Bireysel ve Mesleki Özellikleri Do?ru Olarak De?erlendirme (11 m):

Mesleklerle ?lgili Bilgi Toplayabilme (8 m):

Gerçekçi Plan Yapma (8 m):